

У випуску «Сучасне мистецтво» 2006 року фахівці різних наукових спрямувань вперше здійснили спробу дослідження окремого проекту актуального мистецтва — «Аутентифікація». На нашу думку, такий міждисциплінарний підхід обґрунтований специфікою синтетичних проектів contemporary art, і ми продовжуємо нашу ініціативу. Сьогодні в полі всебічного теоретичного осмислення спеціалістів ІПСМ опинився «Генезис» Оксани Чепелик.

Про цю художницю можна сказати, що вона обрала свій власний неповторний шлях

у мистецтві. Її неможливо віднести до жодної з наявних в Україні художніх груп. Сьогодні її ім'я пов'язують із таким явищем у сучасному мистецтві, як соціальна скульптура. Саме в цьому напрямі вона плідно працює протягом останніх років. Нещодавно в Києві за її ініціативою та за підтримки Інституту проблем сучасного мистецтва АМУ, а також Міністерства культури і туризму було успішно проведено Міжнародний фестиваль соціальної скульптури.

Здобувши освіту архітектора, Оксана Чепелик займається сучасним мистецтвом у ці-

Оксана Чепелик

Із циклу «Містерії рухомих об'єктів»:

«Мандрівний острів Лесбос»

Інсталяція в Елсос Карден, 1999.

Із циклу «Містерії рухомих об'єктів»:

«Народження Венери». 1995

лому й активно розробляє питання контексту існування сучасного мистецтва, зокрема медіа-контексту. Соціальну спрямованість її проектів можна пояснити кількома чинниками. Як архітектор, вона намагається збагнути й осмислити соціум і соціальні проблеми крізь призму міста як просторової моделі в більш загальному сенсі і як середовища існування людини зокрема. Як художник, шляхом власного мистецького «висловлювання» втілює концеп-

цію синтезу архітектурного простору, відео-інсталяції, фотографії та живопису. Поєднуючи теорії розвитку міста з економічними, екологічними, демографічними проблемами, Оксана Чепелик наближається до розуміння взаємин між простором, часом, інформаційними потоками та людиною.

Під час стажування в інших країнах з різних видів мистецтва (архітектура, кіно, медіа арт) вона поступово окреслювала для себе головні проблеми, які зараз вирішує в новому, несподіваному ключі, працюючи з формою (наприклад, робота з великими надувними формами, як у перформансі «Містерії рухомих об'єктів» 1995–1996 рр. чи трансляція відеозображення на величезну повітряну кулю — «Початок» 2006 р). Загалом теми, які розробляє Оксана Чепелик, надзвичайно відкриті для діалогу, орієнтовані на комунікацію з аудиторією.

У 2000–2002 рр. Оксана Чепелик брала участь у програмі «Колеги Баухаузу» (Дессау, Німеччина), яка мала на меті об'єднати зусилля митців з різних країн і відродити цей заклад, за прикладом славетних 20-х рр. як новаторську лабораторію світового масштабу. Під час проведення цієї програми, що передбачала комплексне вивчення міст, дуже уважно розглядалися соціальні аспекти архітектури і містобудівництва — саме в цій галузі як ніколи було доцільно залучати інструментарій і проблематику актуального мистецтва. Проекти «Virtual Sea Tower» (Ріо-де-Жанейро), відео «Інтродукція», інсталяції «Бермудський тунель» і рожевого дизайнерського об'єкта в стилі Баухауз-2000 «Офіс №6 для безробітних» (Дессау), що демонстрував вмонтоване 14-хвилинне відео «Free D», де відбувається реверберація між тілом людини та урбаністичним тілом, опинилися на перетині багатьох проблем: комунікації в сучасному місті, співіснування і функціонування суспільного й віртуального простору. Вони відповідали на різні актуальні питання, такі як бачення художником сучасного міста, спроба використання урбаністичної архітектури, структури суспільного простору як культурного

тексту, який може бути прочитаний у різних несподіваних контекстах, а також можливість сформулювати альтернативне бачення за допомогою нових медіа.

Після реалізації цих проектів куратор відомої нью-йоркської інституції Eyebeam, яка досліджує рухомі образи, охарактеризувала їх як роботи соціальної скульптури.

Саме до соціальної скульптури належить цілий цикл проектів Оксани Чепелик. Серед них особливо можна відзначити «Хор глухонімих» (1998), «Homage Van Gogh» (1998–2003), «Virtual Sea Tower» (2000), «Канонізацію» (2003), «Початок» (2006), «Генезис» (2008). У цих роботах поступово досліджувалися теми формування масової свідомості та культурних трансформацій в умовах глобальної експансії медіа, проблеми генофонду, порушувалися соціальні й етичні проблеми використання біологічного ресурсу стовбурних клітин і дитячої трансплантології.

Важливим напрямом діяльності Оксани Чепелик є синтетичні кіно- та медіамистецтво. Її завжди цікавить експеримент. У режисерських роботах це дуже помітно (в експериментальному кіно вона працює з 1994 рр.). З останніх фільмів вирізняється спільна робота з письменницею Оксаною Забужко — на мотиви її філософської есеїстики були зняті «Хроніки від Фортінбраса». Фактично, цей короткометражний фільм є перформансом, у який органічно вплетено адаптовані цитати з літературного твору. Фільми режисера Оксани Чепелик демонструвалися на численних фестивалях кіно, відео та нових медіа по всьому світу й отримували призи: в Нью-Йорку, Лондоні, Таллінні, Санкт-Петербурзі, Оснабрюці, Монтекатіні, Лінці, Москві, Парижі, Берліні, Оберхаузені, Ліверпулі, Бело-Орізонте, Карлових Варах (категорія А), Кишиневі, Веймарі, Тель-Авіві, Анкарі, Пезаро, Санта-Фе, Штутгарті, Барселоні, Больцано та інших.

Сьогодні мистецтво оперує надзвичайно широким спектром ідей, прийомів і засобів втілення. На додаток до винайдених іще на початку минулого століття інсталяції та перформансу, потужним складником мо-

ви мистецтва стали нові медіа. З кожним десятиліттям світ, а разом із ним і мистецтво, змінюється майже до невпізнаності. Працюючи у сфері contemporary art, художник безперервно тримає руку на пульсі, адже він має бути на крок попереду у своїх відчуттях, демонструючи власний неповторний погляд.

Все це стосується й Оксани Чепелик. Якщо спробувати коротко окреслити сферу її інтересів, то можна сказати, що це сучасність і сучасне візуальне мистецтво у всій його багатомірності, яке вона вивчає, досліджує з позиції художника, куратора, режисера і науковця.

Оксана Чепелик. *Origin / Початок*
real-time медіаінсталяція. Нью-Йорк, 2006

